

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 12 Temmuz 2012
Nr. Ref.: RK 273/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 39/12

Başvurucu

Selver Dërmaku

Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin A.nr. 639/2011 sayı ve 23 Eylül 2011 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu, Prištine mukimi bay Selver Dermaku'dur.

İtiraz edilen karar

2. Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: “Anayasa”) ile güvence altına alınan hakları ihlal ettiği ileri sürülen itiraz konusu karar, engelli kişilere yönelik maluliyet emekliliği hakkına ilişkin Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi’nin (bundan sonra: “Yüksek Mahkeme”) A.nr. 639/2011 sayı ve 23 Eylül 2011 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusudur.

Başvurunun konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi’ne (bundan sonra: “Mahkeme) 13 Nisan 2012 tarihinde yapılan başvurunun konusu Yüksek Mahkeme’nin A.nr. 639/2011 sayı ve 23 Eylül 2011 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusudur.

Hukuki dayanak

4. Anayasa’nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa’nın (bundan sonra: “Yasa”) 47. maddesi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün (bundan sonra: “İçtüzük”) 23. kuralı.

Başvurucunun şikâyeti

5. Başvurucu, Çalışma ve Sosyal refah Bakanlığı (bundan sonra: ÇSRB) Sağlık Komisyonlarının “maluliyet emeklilik hakkını” gayrimeşru bir şekilde reddettiklerinden şikâyet edip, böyle bir emeklilik için koşulları yerine getirdiğini ve bu konuya ilişki davasını Yüksek Mahkeme’nin A. nr. 693/2011 sayı ve 23 Eylül 2011 tarihli kararıyla reddederek anayasa haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Başvurunun Mahkeme’deki seyri

6. Mahkeme, başvuru Bay Selver Dermaku tarafından 13 Nisan 2012 tarihinde teslim edilen başvuruyu KI 39/12 numara ile kaydetmiştir.
7. Mahkeme Başkanı’nın GJR 39/12 sayı ve 23 Nisan 2012 tarihli kararıyla Üye Dr. Gjyljeta Mushkolaj raportör yargıç olarak belirlenmiştir. Başkan’ın aynı tarih ve KSH 39/12 sayılı kararıyla Üye Snezhana Botusharova başkanlığında, üyeler Ivan Çukalović ve Dr. Iliriana Islami’den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 29 Mayıs 2012 tarihinde başvuru ve Yüksek Mahkeme’ye bildirmiştir.
9. Üye Gjyljeta Mushkolaj’ın görev süresi 26 Haziran 2012 tarihinde dolduğundan Mahkeme Başkanı, 2 Temmuz 2012 çıkarttığı GJR 39/12 sayılı kararlarla Üye Robert Carolan başvurunun raportör yargıç olarak belirlenmiştir. Başkan’ın aynı tarihte çıkarttığı KSH 39/12 sayılı kararlarla, 26 Haziran 2012 görev süresi dolan Üye Iliriana Islami’den yerine Ön İnceleme Heyeti’nin yapısını değiştirerek Üye Altay Suroy başkanlığında, üyeler Snezhana Botusharova ve Ivan Çukalović görevlendirilmişlerdir.
10. Ön İnceleme Heyeti 10 Temmuz 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüktan sonra Mahkeme Heyeti’ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

11. Başvurucu, 23 Temmuz 1983 tarihinden itibaren birinci derece maluliyetten maluliyet emekliliği hakkı kazanmıştır. Bu hakkı, Kosova Emeklilik ve Maluliyet Sigortası Çıkarlar Özerk Yönetim Birliğine (ÇÖB) bağlı Mesleki Hizmetler Başkanlığı 28043 numaralı kararla tanımıştır.
12. ÇSRB Kosova Cumhuriyeti Emeklilik İdaresi Departmanı (bundan sonra: KEİD) başvurucu tarafından sunulan delil ve olgulara dayanarak 2003/23 sayılı Maluliyet Emekliliği Yasası koşullarını yerine getirdiğinden, başvurusunun maluliyet emekliliği hakkını tanımıştır.
13. KEİD 13 Nisan 2007 tarihinde Sağlık Komisyonunun değerlendirmesine dayanarak 5001462 sayılı kararı çıkartmış, bu kararla başvurusunun maluliyet emeklilik hakkı süresinin uzatılmasına ilişkin talebini reddetmiştir. Bu karara karşı başvurucu, KEİD İtiraz Komisyonuna itiraz başvurusunda bulunmuştur.
14. KEİD İtiraz Komisyonu 30 Temmuz 2007 tarih ve 5001462 sayılı kararla başvurusunun itirazını kabul ederek maluliyet hakkını yeniden tanımıştır.
15. Sağlık Komisyonu başvurusunun 2003/03 sayılı yasanın 3. maddesine göre maluliyet emekliliği koşullarını halen yerine getirdiği yönünde değerlendirmede bulunduğundan KEİD 1 Ekim 2008 tarihinde 5001462 sayılı kararı çıkartmış, bu kararla başvurusunun maluliyet emeklilik hakkının üç yıllığına daha uzatılmasını kararlaştırmış, bu hakkın başladığı tarihten itibaren üç yıllık süre dolduktan sonra başvurusunun maluliyet emeklilik hakkının tekrar değerlendirilme imkanını açık bırakmıştır.
16. KEİD'in 16 Mart 2011 tarih ve 5001462 sayılı kararda Sağlık Komisyonunun değerlendirmesine dayanarak başvurucuda "kalıcı ve tam maluliyetin bulunmadığı" gerekçesi ile maluliyet emekliliği hakkı süresinin uzatılmasına ilişkin talebi reddetmiştir. Başvurucu, bu karara karşı KEİD İtiraz Komisyonu nezdinde itiraz başvurusunda bulunmuştur.
17. İtiraz Komisyonunun yeni değerlendirmesine dayanarak KEİD, 6 Mayıs 2011 tarihinde 5001462 sayılı kararı çıkartmış, Sağlık Komisyonu başvurusunun 2003/23 sayılı yasanın 3. maddesinde öngörülen maluliyet emekliliği koşullarını artık yerine getirmediğini değerlendiren kararının yürürlükte kalmasına ve başvurusunun maluliyet emeklilik hakkı elde etme talebinin reddine karar vermiştir. İtiraz Komisyonu, Sağlık Komisyonu'nun kararının 2003/23 sayılı yasaya göre temellendirilmiş olduğunu değerlendirmiştir. İkinci derece idari makamın kararından memnun olmayan başvurucu İdari Dava sürecinin başlatılması için Yüksek Mahkeme'ye başvurmuştur.
18. Yüksek Mahkeme 23 Eylül 2011 tarihinde başvurusunun idari dava süreci başlatılmasına ilişkin dava dilekçesi doğrultusunda çıkarttığı A.nr. 639/2011 sayılı kararla ÇSRB KEİD hakkındaki 5001462 sayı ve 6 Mayıs 2011 tarihli dava dilekçesini reddetmiş, sağlık komisyonunun başvurusu hakkında maluliyet emekliliği hakkının devamına ilişkin koşulları yerine getirmediği değerlendirmesi üzerine ikinci derece idari makamlarının 2003/23 sayılı yasanın 3. maddesini doğru uyguladıklarını tespit etmiştir.

Başvurucunun iddiaları

19. Başvurucu, Yüksek Mahkeme'nin maluliyet emeklilik hakkını reddeden A.nr. 29/2011 sayı ve 15 Şubat 2011 tarihli kararının Anayasa'nın aşağıda belirtilen maddeleriyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür: 51.2 fıkrası [Sağlık Güvenliği ve Sosyal Güvenlik, VII. Kısım [Yargı Sistemi] 102. madde 3. fıkra [Yargı Sistemi genel Esasları], 22. madde [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması] ve Avrupa Sosyal Şartı'nın 13. maddesi.

Başvurunun kabul edilirlığının değerlendirilmesi

20. Mahkemenin, başvurucunun istemi hakkında karar verebilmek amacıyla, öncelikle Anayasada Yasa ve İçtüzükle belirlenen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.
21. Mahkeme, Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin itiraz konusu A. nr. 639/2011 sayı ve 23 Eylül 2011 tarihli kararının başvurucuya 1 Ekim 2011 tarihinde teslim edildiğini tespit etmiştir. Diğer yandan başvurucu 13 Nisan 2012 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuş olup, Yasa'nın 49. maddesi ve İçtüzüğün 36.1(b) bendinde öngörülen dört (4) aylık süre içerisinde yani en geç 1 Şubat 2012 tarihinde Mahkeme'ye başvurulmuş olması gerekirdi.
22. Mahkeme bununla ilgili olarak Yasa'nın 49. maddesine atıfta bulunmak ister. 49. madde şöyledir:
- “Anayasa Mahkemesinin görüşmeye yetkili olduğu bir davanın açılmasıyla ilgili bu yasada belirtilen ve yasa yürürlüğe girmeden önceki süreler yasanın yürürlüğe girdiği günden itibaren işlemeye başlayacaktır.”*
23. Başvurucu, başvurusunu yapmada gecikmiş olmasına ilişkin herhangi bir gerekçe bildirmemiştir. Öyle ki bunun ispatlanmasının sorumluluğu başvurucu tarafa aittir. Mahkeme, bu yüzden başvurunun öngörölmüş yasal süre içerisinde yapılmadığını değerlendirmek durumundadır. Başka bir deyişle başvuru kabul edilmez niteliktedir.
24. Netice itibariyle Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ve İçtüzüğün 56. (2) fıkrasına göre başvuru, kabul edilmez niteliktedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 49. maddesi ve İctüzüğü'nün 36.1(b) bendine dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 3 Temmuz 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Oybirliğiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza